

महिला आर्ट्स कॉमर्स कॉलेज, चांदूर रेल्वे

गृह अर्थशास्त्र विभाग

विदर्भ युथ वेलफेअर सोसायटीद्वारे संचालित **महिला कला व वाणिज्य महाविद्यालय , चांदूर रेल्वे** येथील गृह अर्थशास्त्र विभाग (Department of Home Economics) हा विद्यार्थिनीना स्वावलंबी आणि कौशल्याधारित शिक्षण देण्यासाठी ओळखला जातो.

गृह अर्थशास्त्र विभाग (Department of Home Economics) हा प्रामुख्याने घर आणि कुटुंबाचे शास्त्रीय व्यवस्थापन करण्याच्या कौशल्यांशी संबंधित आहे. या विभागाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना सुखी आणि समृद्ध कौटुंबिक जीवनासाठी आवश्यक असणारे तांत्रिक आणि व्यावहारिक ज्ञान देणे हा असतो.

या विभागांतर्गत येणारे मुख्य पैलू खालीलप्रमाणे आहेत:

१. अभ्यासक्रमाचे स्वरूप

गृह अर्थशास्त्र हा विषय केवळ स्वयंपाकापुरता मर्यादित नसून तो कला आणि विज्ञानाचा संगम आहे. यामध्ये प्रामुख्याने खालील विषयांचा समावेश होतो:

- **अन्न आणि पोषण:** आहाराचे नियोजन, अन्नाचे पौष्टिक मूल्य आणि आरोग्य.
- **मानवी विकास:** बालविकास आणि कौटुंबिक संबंधांचा अभ्यास.
- **संसाधन व्यवस्थापन:** वेळ, ऊर्जा आणि पैशांचे (कौटुंबिक अर्थकारण) योग्य नियोजन.
- **वस्त्र आणि परिधान:** शिलाई काम, भरतकाम, कापडाची निवड आणि निगा.
- **गृह सजावट:** घराची मांडणी, अंतर्गत सजावट आणि स्वच्छता.

२. शैक्षणिक उद्दिष्टे

- विद्यार्थ्यांमध्ये निर्णय घेण्याची क्षमता आणि व्यवस्थापन कौशल्ये विकसित करणे.
- कुटुंबातील संसाधनांचा प्रभावी वापर करण्यास शिकवणे.
- शहरी आणि ग्रामीण विद्यार्थ्यांना रोजगारासाठी सक्षम बनवणे.

३. कौशल्य विकास आणि उपक्रम

विभागामध्ये केवळ पुस्तकी ज्ञान न देता अनेक प्रात्यक्षिक उपक्रम राबवले जातात, जसे की:

- **प्रात्यक्षिके:** पाककला स्पर्धा, फॅब्रिक पेंटिंग, रंगकाम आणि फुलांची मांडणी.
- **उद्योजकता:** शिलाई, विणकाम आणि पौष्टिक पाककृतींच्या माध्यमातून स्वरोजगारासाठी प्रेरित करणे.
- **सहल आणि कार्यशाळा:** शैक्षणिक दौरे, अतिथी व्याख्याने आणि विविध विषयांवरील सेमिनार आयोजित केले जातात.

४. रोजगाराच्या संधी

गृह अर्थशास्त्र विषयात पदवी किंवा पदव्युत्तर शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थी खालील क्षेत्रांत करिअर करू शकतात:

- **आहारतज्ज्ञ (Dietician):** रुग्णालये किंवा फिटनेस सेंटरमध्ये.
- **शिक्षण क्षेत्र:** शाळा किंवा महाविद्यालयात प्राध्यापक म्हणून.
- **फॅशन आणि डिझाइन:** वस्त्रोद्योग किंवा अंतर्गत सजावट (Interior Design) क्षेत्रात.
- **स्वयंरोजगार:** स्वतःचे बुटीक, कॅटरिंग सेवा किंवा गृहोद्योग सुरू करू शकतात.

Mahila Arts and Commerce College, Chandur Railway

Department of Home Economics

The Department of Home Economics at Women's Arts and Commerce College, Chandur Railway, run by the Vidarbha Youth Welfare Society, is known for providing self-reliant and skill-based education to the students.

The Department of Home Economics is primarily concerned with the skills of scientific management of the home and family. The main objective of this department is to provide the students with the technical and practical knowledge necessary for a happy and prosperous family life.

The main aspects covered under this department are as follows:

1. Nature of the Course

The subject of Home Economics is not limited to cooking alone but is a blend of art and science. It mainly includes the following subjects:

- Food and Nutrition: Diet planning, nutritional value of food and health.
- Human Development: Study of child development and family relationships.
- Resource Management: Proper planning of time, energy and money (family economics).
- Clothing and Apparel: Sewing, embroidery, selection and care of fabrics.
- Home Decor: Arrangement of the house, interior decoration and cleanliness.

2. Educational Objectives

- To develop decision-making and management skills among the students.
- To teach effective use of family resources.
- To empower urban and rural students for employment.

3. Skill Development and Activities

The department conducts many practical activities in addition to imparting bookish knowledge, such as:

- Demonstrations: Cooking competition, fabric painting, painting and flower arranging.
- Entrepreneurship: Inspiring self-employment through sewing, knitting and nutritious recipes.

- Excursions and workshops: Educational tours, guest lectures and seminars on various topics are organized.

4. Employment opportunities

After completing graduation or post graduation in Home Economics, students can pursue careers in the following areas:

- Dietician: In hospitals or fitness centers.
- Education: As a professor in a school or college.
- Fashion and Design: In the textile industry or interior design field.
- Self-employment: Can start their own boutique, catering service or home business.